

Underlag för avgränsningssamråd

Gällande ansökan om tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken
för nyetablering av elkabel inom Natura 2000-området
Rånefjärden, Luleå kommun

Luleå Energi Elnät AB

Postadress: Box 50100, 973 23 Luleå

Projektledare: Daniel Kågström

Uppdrag: 23023

Dokumenttitel: Underlag för avgränsningssamråd - Gällande ansökan om tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken för nyetablering av elkabel till Laxögrundet inom Natura 2000-området Rånefjärden, Luleå kommun

Version: 1.0

Författare: Elina Linerudt och Maria Widmark

Granskare: Anna Mäki

Dokumentdatum: 2023-11-10

Foto: Vatten & Miljökonsulterna

Kartor: © Lantmäteriet, Geodatasamverkan, Miljödataportalen.

Foto på framsidan är från den sydöstra strandkanten på Laxögrundet där ledningen planeras dras.

Innehållsförteckning

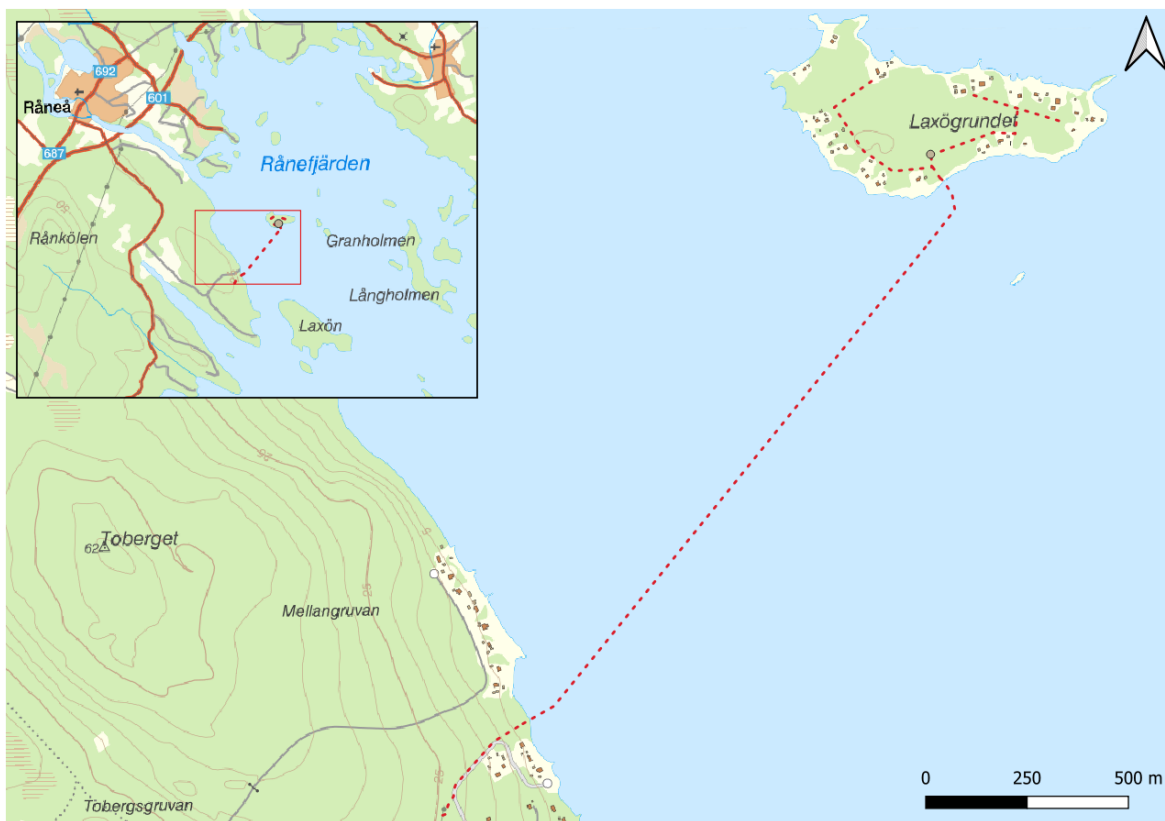
1	Saken	4
2	Bakgrund.....	4
3	Administrativa uppgifter	5
4	Skyddade områden	5
5	Planerade åtgärder som kan påverka Natura 2000-området.....	7
6	Beskrivning av naturmiljön	9
7	Omgivningsbeskrivning	11
7.1	Markanvändning, bebyggelse och planförhållanden	11
7.2	Riksintressen	11
7.3	Kulturmiljö och landskapsbild.....	11
8	Bedömda miljöeffekter	11
8.1	Natura 2000-område Rånefjärden	11
8.2	Markanvändning, bebyggelse och planförhållanden.....	12
8.3	Riksintresse	12
8.4	Kulturmiljö och landskapsbild.....	12
9	Sammanfattning av verksamhetens påverkan och planerade skyddsåtgärder	12
10	Fortsatt arbete	12
11	Förslag till innehåll i miljökonsekvensbeskrivning.....	13

1 Saken

Luleå Energi Elnät AB avser att söka tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för dragning av elkabel inom Natura 2000-området Rånefjärden. Se karta Figur 1 för planerad ledningsdragning.

Den vattenverksamhet som kommer att ingå i projektet bedöms kunna hanteras genom anmälan enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken.

Sökanden avser vidare att hos kommunen söka dispens från strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. miljöbalken för de delar av den planerade ledningen som ligger inom strandskyddsområde men utanför Natura 2000-området, det vill säga för huvuddelen av ledningsdragningen som utgår från norra sidan av landområdet Mjöfjärden.

Figur 1. Översiktskarta över planerad ledningsdragning vid Laxögrundet i Rånefjärden. Den rödstreckade linjen visar planerad ledningsdragning.

2 Bakgrund

Luleå Energi Elnät AB planerar för nyanslutning av el till ett antal fastigheter på Laxögrundet i Rånefjärden, Luleå kommun, se karta i Figur 1. Rånefjärden är ett Natura 2000-område där både land- och vattenmiljöer omfattas av skyddet.

Eftersom ledningsdragningen kommer beröra Natura 2000-området och inom området skyddad naturtyp kan verksamheten komma att påverka miljön i Natura 2000-området för Rånefjärden i en sådan omfattning att det krävs en tillståndsprövning enligt 7 kap. 28a § miljöbalken. Därför

hålls ett avgränsningssamråd inför framtagandet av ansökan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning.

Avgränsningssamrådet genomförs inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen och innebär att samråd sker om åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning, om de miljöeffekter som åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning.

Föreliggande dokument utgör underlag för avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken och innehåller information om verksamhetens lokalisering, planerad åtgärd, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten kan komma att få på Natura 2000-området samt vad miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla.

Samrådet genomförs med berörda fastighetsägare, närboende, myndigheter, allmänhet och intresseorganisationer, som ges möjlighet att lämna in synpunkter och upplysningar.

3 Administrativa uppgifter

Verksamhetsutövare:	Luleå Energi Elnät AB
Organisationsnummer:	556527-7539
Postadress:	Box 50100, 973 23 Luleå
Telefonnummer:	0920-26 44 00
Kontaktperson:	Tobias Niva, Avdelning Planering
Mejladress:	tobias.niva@luleaenergi.se

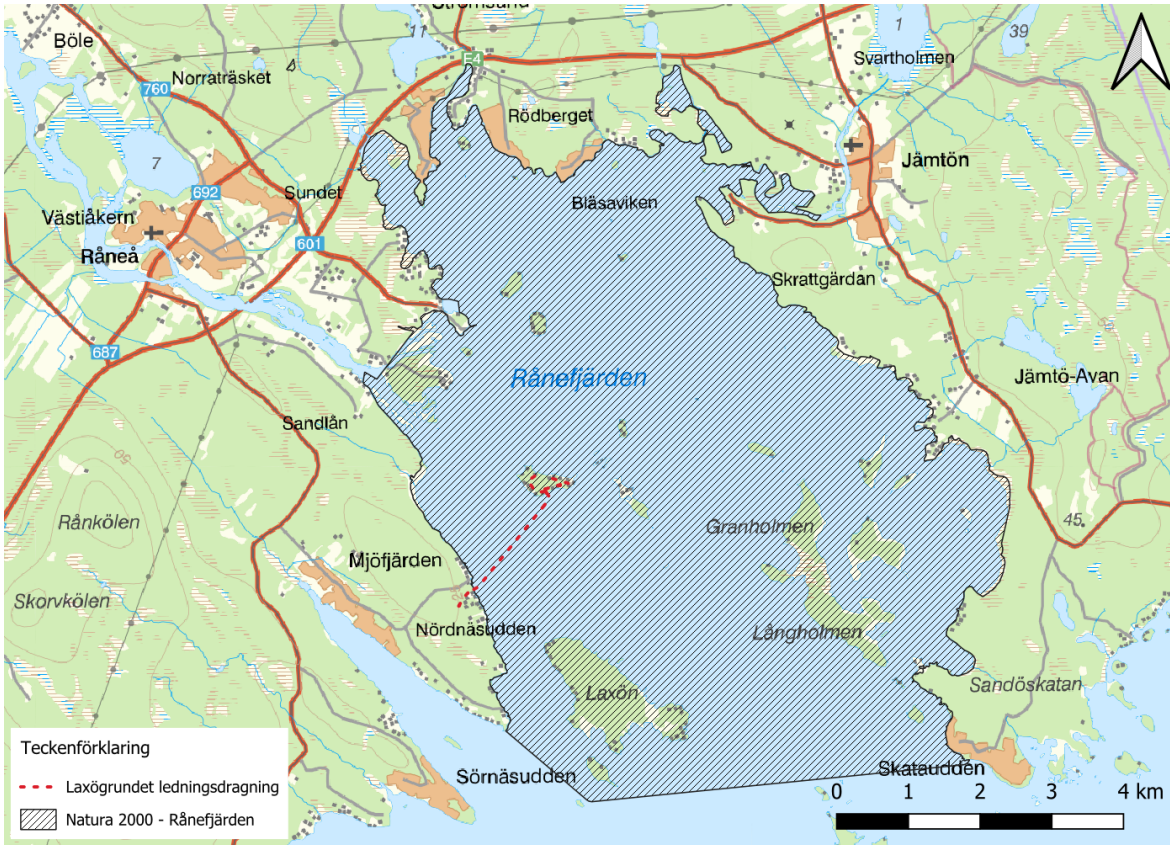
4 Skyddade områden

Den planerade verksamheten kommer att beröra Natura 2000-området Rånefjärden (SE0820704). Natura 2000-området redovisas på karta Figur 2.

Rånefjärden har beslutats som Natura 2000-område då området är en särskilt intressant del av den norrbottniska kusten, med värdefulla estuariemiljöer omgivna av artrika stränder och landhöjningsskogar. Området har utsatts för liten mänsklig påverkan och har i huvudsak formats av landhöjning, naturlig succession, tillrinnande vattendrag samt naturens krafter. Området utgör en värdefull miljö i sin helhet som ska få utvecklas naturligt och bevaras. De särskilt utpekade arterna småsvalting, bottnisk malört och ävjepilört ska ha goda livsförutsättningar inom området.¹ De naturtyper som pekats ut som värdefulla redovisas i Tabell 1.

¹ Länsstyrelsen i Norrbottens län, 2018, Bevarandeplan Natura 2000-område Rånefjärden SE0820704, Dnr: 511-12928-2018

Området omfattas även av det generella strandskyddet, vilket omfattar land- och vattenområden inom 100 m från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Strandskyddet omfattar både södra sidan av landområdet Mjöfjärden och Laxögrundet.

Figur 2. Karta över utpekat Natura 2000-område för Rånefjärden.

Tabell 1. Skyddade naturtyper i Natura 2000-området Rånefjärden, enligt bevarandeplan från 2018.

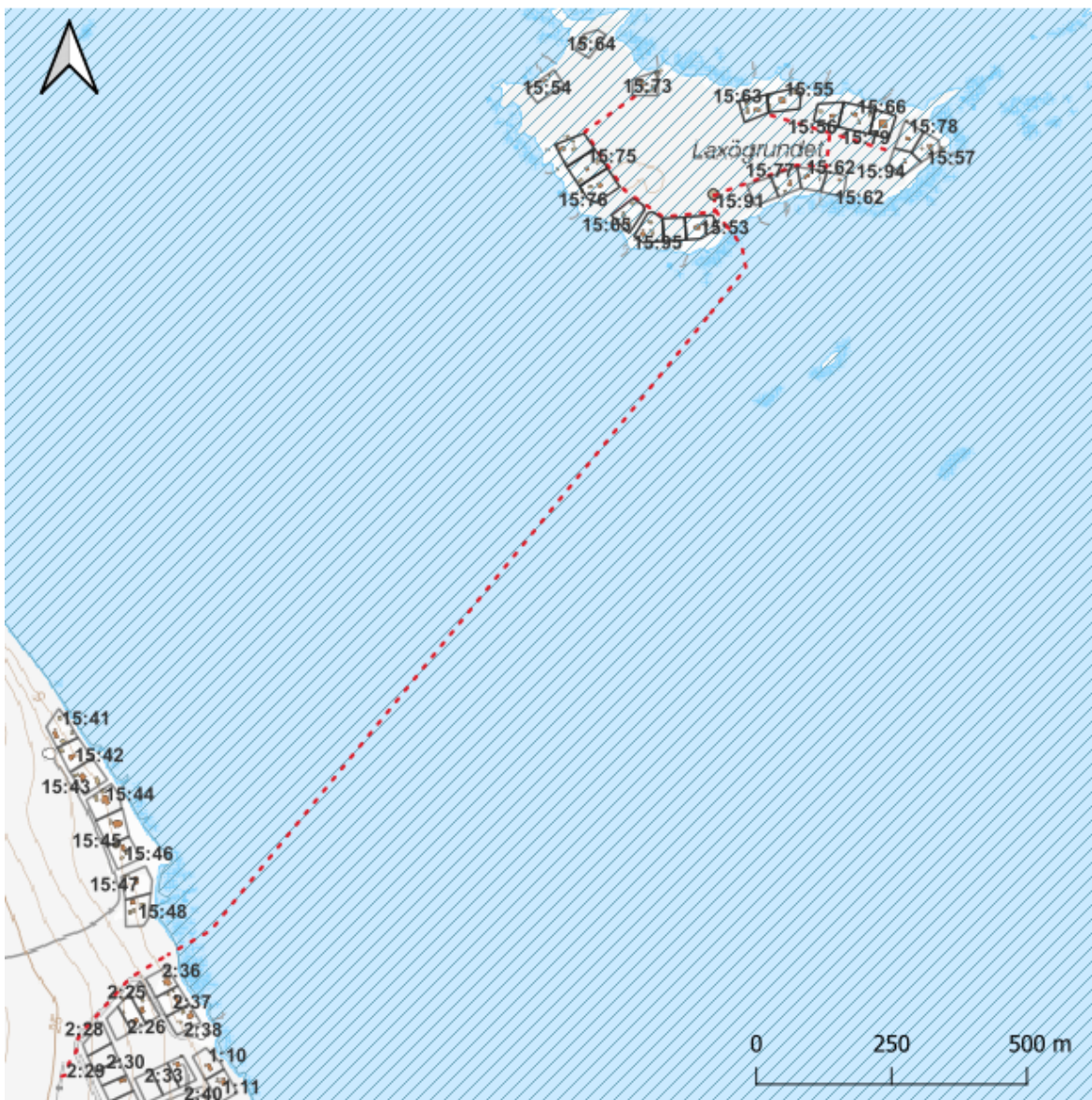
Kod	Naturtyp	Areal (ha)	Andel (%)
1130	Estuarier	4 381,2	77
1150	Laguner*	17	<1
1160	Stora vikar och sund	201,3	4
1220	Sten- och grusvallar	3,5	<1
1630	Strandängar vid Östersjön*	151,8	3
1640	Sandstränder vid Östersjön	4,1	<1
2110	Fördyner	1,5	<1
6450	Svämängar	10,4	<1
7140	Öppna mossar och kärr	3	<1
9010	Taiga*	9,6	<1
9030	Landhöjningsskog*	181,2	3
91D0	Skogsbevuxen myr*	1,4	1

* Naturtyp prioriterad inom EU

5 Planerade åtgärder som kan påverka Natura 2000-området

För nyanslutningen av ett antal fastigheter på Laxögrundet i Rånefjärden kommer en 24 kV-ledning anläggas och det krävs förläggning av sjökabel från östra sidan av Mjöfjärden, på fastlandet, över Rånefjärden till Laxögrundet. Karta i Figur 3 visar planerad ledningsdragning med fastigheter utritade.

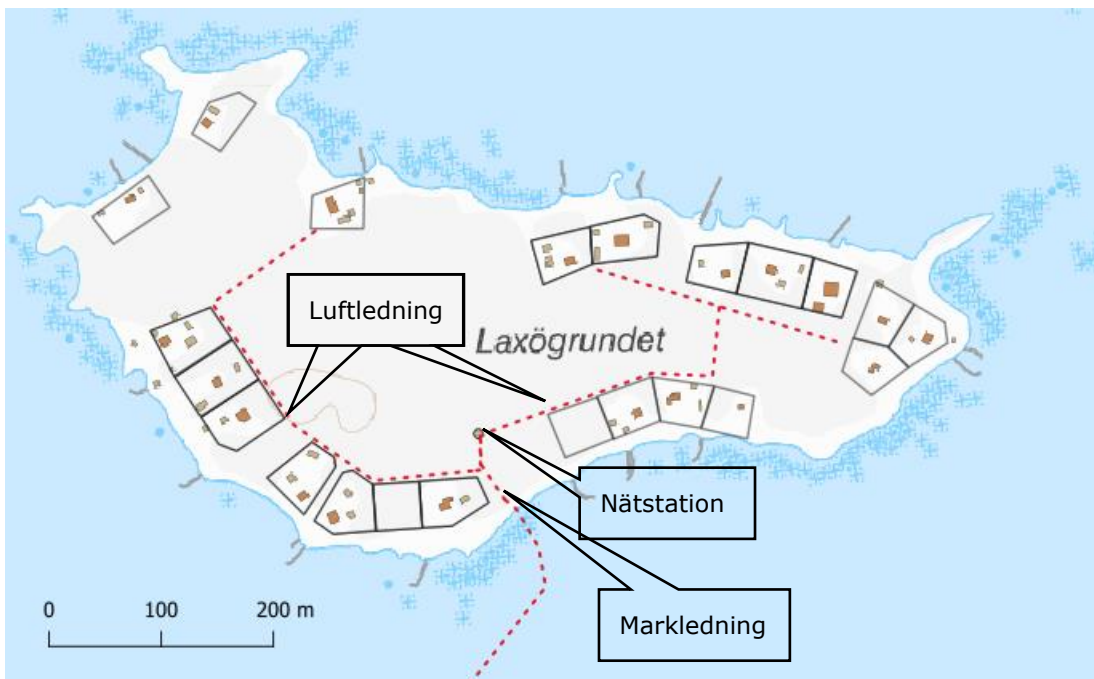
På fastlandet på fastigheten Ön 2:5, från befintlig luftledning i höjd med fastigheten Mjöfjärden 2:28, kommer jordkabel dras längs med vägen fram till strandkanten vid fastighet Mjöfjärden 2:36. Total sträcka på fastlandet är cirka 300 m. Graven för jordkabeln grävs till ett djup på cirka 60 cm och en bredd på cirka 100 cm. Denna del av den planerade verksamheten ligger utanför Natura 2000-området och ingår därför inte i ansökan.

Figur 3. Karta med där planerad ledningsdragning är markerat i röd prickad linje och med fastigheter utritade. Det rasterade i kartan visar Natura 2000-området.

Landfästena både på fastlandet och på Laxögrundet utförs genom schaktning i kombination med spolning, vilket innebär att där det är möjligt grävs elkabeln ner antingen från strandkanten eller från en pråm. Där schaktning inte är möjligt (t.ex. för långt att nå från land eller för grunt för pråm) spolas kabeln ner i bottensedimentet. Förläggning av sjökabelns nedgrävda del sker till 2 m under medelvattennivån för att inte skadas av bland annat is. Därefter läggs kabeln på botten och hålls på plats av tyngder. Sträckan över berörd del av Rånefjärden är cirka 1 700 m.

På Laxögrundet planeras en nätstation placerad på marken och ledningarna från den fram till anslutande fastigheter utgörs av luftledningar. Nätstationen som ska byggas på Laxögrundet är placerad ungefär 75 m från strandkanten och kommer få dimensionerna 1,5x2,5 m. Nätstationens placering är markerad i Figur 4. Ledningen från uppgången på ön upp till nätstationen kommer att förläggas i mark genom schaktning.

Figur 4. Karta över Laxögrundet där de olika delarna av planerad ledningsdragningen är utmarkerad.

Vid etablering av luftledning erfordras en 5 m bred ledningsgata för att kunna ta sig fram med maskin. Ledningsdragningen från nätstationen på Laxögrundet planeras till totalt cirka 975 m (460 m i väst och nordvästlig riktning och 515 m i östlig). Vid anslutande fastigheter blir det övergång från luftledning till markkabel. Nedgrävning på den egna fastigheten ansvarar fastighetsägarna för. Det nät som går ut till fastigheterna på ön blir på 0,4 kV.

Inga överskottsmassor kommer uppstå vid förläggning av ledningen. Schaktade massor kommer att nyttjas för återfyllnad. Vid förläggningen av sjökabeln är det endast vid landfästena schaktning kan komma att ske och då genereras inga överskottsmassor. Vid nätstationen kommer det att tillföras massor för stationsbädden. Endast rena massor kommer att tillföras.

6 Beskrivning av naturmiljön

Ledningssträckan naturvärdesinventerades under 18 och 19 juli 2023. Sammanfattning av resultatet sammanställs nedan.

Stranden på fastlandet vid östra Mjöfjärden består av blockig, stenig strand med en smal bård av strandlövskog med gråal och glasbjörk. Røjning och gallring av träd har förekommit närmast stranden. Strandlövskogen går snabbt över i en brukad granskog med vissa inslag av små sälgar och rönnar samt något inslag av tall, se Figur 5.

Figur 5. Foto på fastlandet vid östra Mjöfjärden längs med planerad ledningsdragning med riktning ned mot Rånefjärden.

Havsbotten längs den planerade sträckningen består av finkornigt material, som lera och silt samt block och stenar, med en mycket gles förekomst av vattenväxter, ålnate och *Chara spp.* (notering ej barklöst sträfsse).

Havsbotten vid Laxögrundet består även den av finkorniga material som lera och silt med inslag av block och stenar. Vattenvegetationen är gles och gräsnate, trådnate, skörsträfsse samt papillsträfsse påträffades inom området för ledningsdragningen. Ålnate och pilblad observerades i närområdet.

Ingen av de utpekade arterna för Natura 2000-området kunde påträffas under inventeringen.

Stranden på Laxögrundet är lik den på fastlandet, med blockig, stenig strand med smal bård av strandlövskog med gråal och glasbjörk, se foto på framsidan. Strandlövskogen går snabbt över i en brukad produktionsbarrskog, bestående främst av gran med inslag av björk och någon tall. Se Figur 6 för fotot från skogen på Laxögrundet. Strax öster om tänkt ledningsdragning upp till

planerad placeringen för nätstationen finns ett fuktigare parti med arter som spärrvitmossa, källvitmossa, trubbflikmossa, myrkvastmossa, vattenmåra och död ved av lövträd samt någon mindre gran. Detta område kommer att undvikas helt. Vid vinkeln norrut längs den västliga dragningen finns det lite äldre granar och någon enstaka äldre tall där det växer relativt mycket hänglavar, exempelvis garnlav och grå tagellav.

Skogen längs den planerade sträckningen på fastlandet vid östra Mjöfjärden och på Laxögrundet har inga fynd av rödlistade arter, bortsett från revlumner som är vanligt förekommande i Norrbotten, för lite död ved samt frånvaro av riktigt gamla träd, vilket gör att den inte uppfyller kraven för Naturanaturtyp Västlig taiga (9010).

Vid naturvärdesinventeringen påträffades inga fridlysta arter, bortsett från revlumner. Det finns ett fynd inrapporterat för Laxögrundet i artportalen, vilket är en trådticka från 1985.²

Figur 6. Foto från skogen på Laxögrundet.

² Artportalen, SLU Artdatabank, <https://www.artportalen.se/> 2023-10-22

7 Omgivningsbeskrivning

7.1 Markanvändning, bebyggelse och planförhållanden

Marken på Laxögrundet består främst av skogsmark, där skogen längs den planerade ledningsdragningen främst består av gran. Det finns totalt 23 fastigheter på Laxögrundet.

Jordarten på Laxögrundet består uteslutande av morän som har ett jorddjup mellan 10 och 20 m enligt SGU:s jordartskarta. På fastlandet längs den planerade ledningsdragningen dominerar även här morän med inslag av kalt berg och postglacial sand och det skattade jorddjupet är mellan 5 och 10 m, utom på områden med kalt berg.³

Hela Laxögrundet omfattas av detaljplanen (PL 289) som vann laga kraft år 2005. I detaljplanen nämns området bestå av tomtplatser, naturområden och område för småbåtshamn. Enligt planen får WC ej anordnas och infiltrationsanläggning får inte utföras utan miljönämndens godkännande. I kommunens översiktsplan pekas området ut som värdefull natur där områden med höga natur- och kulturmiljövärden ska bevaras, till exempel grundområden och oexploaterade strandmiljöer. Inga åtgärder eller verksamheter som riskerar vattenområdets ekologiska och kemiska status ska tillåtas.⁴

7.2 Riksintressen

Utöver Natura 2000-området, som i sig utgör ett riksintresse, så omfattas området även av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, Norrbottens kust och skärgård, och även riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap. 2 § miljöbalken, Norrbottens skärgård.⁵ Det är områden med bland annat särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur och/eller kulturmiljöer, goda förutsättningar för friluftaktiviteter och även vattenanknutna sådana.

Området omfattas även påverkansområde för väderradar och luftrum, riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken, där höga byggnader och objekt kan innebära påtaglig skada på riksintresset.

7.3 Kulturmiljö och landskapsbild

Enligt Riksantikvarieämbetets databas Fornsök finns inga fornminnen inom området för den planerade ledningsdragningen.⁶

8 Bedömda miljöeffekter

8.1 Natura 2000-område Rånefjärden

Längs ledningsdragningen på Laxögrundet, området från stranden upp till nätstationen samt ledningsgatan för luftledningen, kommer träd behöva avverkas. Ledningsgatan för luftledningen kommer att bli 5 m bred och cirka 975 m lång. Ledningen från uppgången på Laxögrundet fram till nätstationen kommer förläggas i mark, vilket innebär att området kommer bli beväxt igen. Från strandkanten upp till nätstationen blir ledningsgatan 4 m bred och ca 75 m lång.

³ SGU:s kartvisare, <https://apps.sgu.se/kartvisare/>, jordartskartan 1:25 000 – 1:100 000 samt jorddjupskartan

⁴ Luleå kommun: Utveckling av stadsdelar, byar och vattenområden - Luleå kommun (lulea.se)

⁵ Naturvårdsverkets, Skyddad natur, <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

⁶ Riksantikvarieämbetet, Fornsök, <https://app.raa.se/open/fornsok/>

Sjökabel kommer att förläggas på botten av Rånefjärden mellan Mjöfjärden och Laxögrundet, så ingen grävning i vattenmiljön krävs. Vid upp- och nedgång i strandkant kommer viss schaktning ske, dessa områden kommer att återställas så långt som möjligt efter avslutad verksamhet.

8.2 Markanvändning, bebyggelse och planförhållanden

Den planerade ledningsdragningen kommer inte att korsa några gränser för fastigheterna på Laxögrundet. Både kabel och luftledning kommer att förläggas till naturområdet på ön där träd kommer behöva avverkas och viss del av naturtypen landhöjningsskog kommer bli påverkad.

Verksamheten strider inte mot någon kommunal plan för området.

8.3 Riksintresse

Varken riksintresset för friluftsliv eller det rörliga friluftslivet bedöms påverkas negativt av den planerade verksamheten. Verksamheten kommer inte begränsa tillgängligheten eller personers rörlighet i området. Det bedöms heller inte ske någon negativ påverkan på riksintresset för totalförsvaret då inga höga byggnader eller objekt, högre än 20 m, kommer uppföras.

8.4 Kulturmiljö och landskapsbild

Den planerade verksamheten bedöms inte ha någon påverkan på kulturmiljön i området. Däremot kommer landskapsbilden till viss mån påverkas men exponeringsgraden bedöms som ringa.

9 Sammanfattning av verksamhetens påverkan och planerade skyddsåtgärder

Luftledningen ute på ön kommer dras när det är tjäle i marken för att minimera risk för körskadorna. Det fuktigare området kommer helt att undvikas. För passage upp på ön kommer en liten del skog av typ landhöjningsskog avverkas. En stor del av skogen närmast strandlinjen på Laxögrundet, där det inte är fastigheter, mot Rånefjärden utgörs av landhöjningsskog, så det är inte möjligt att helt undvika denna naturtyp.

Vid upp- och nedgångar i vattnet kommer siltgardin och läns att användas. Arbetstiden i vatten kommer att anpassa till lekperiod för fisk och växtsäsong för området utpekade växter. Åtgärderna preciseras närmare i anmälan om vattenverksamhet till länsstyrelsen.

Förläggning av sjökabel kommer ske på botten utan grävning och schaktning. Uppgrumling av sediment blir minimal. Vid upp- och nedgång i strandkant kommer viss schaktning ske, dessa områden kommer att återställas i möjligaste mån till ursprungligt skick.

Vid naturvärdesinventeringen påträffades inga fridlysta eller rödlistade arter, bortsett från revlumner. Inte heller finns det några fynd inrapporterade i artportalen av intresse.

10 Fortsatt arbete

Efter genomfört samråd kommer en samrådsredogörelse att upprättas där inkomna synpunkter redovisas och kommenteras. Vidare kommer en ansökan med miljökonsekvensbeskrivning med beaktande av de synpunkter som inkommit upprättas. Ansökan inlämnas sedan in till länsstyrelsen.

Parallellt med upprättande av ansökan kommer de planerade ledningarna att detaljprojekteras.

Arbetet beräknas påbörjas så snart alla tillstånd beviljats och vunnit laga kraft samt alla avtal är på plats och pågå fram till utgången av 2025.

Bygglov för nätstationen på Laxögrundet samt dispens från strandskyddsbestämmelserna för anslutningen vid Mjöfjärden kommer att sökas hos kommunen.

11 Förslag till innehåll i miljökonsekvensbeskrivning

I den kommande tillståndsprövningsprocessen kommer en miljökonsekvensbeskrivning att tas fram för att identifiera och beskriva vilka konsekvenser de planerade åtgärderna bedöms komma att ha på miljön. Miljökonsekvensbeskrivningen utformas i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivningen föreslås omfatta:

- Samrådsredogörelse
- Beskrivning av planerad verksamhet
- Områdesbeskrivning (natur, kultur, bebyggelse, pågående markanvändning etc.)
- Planer, riksintressen m.m.
- Påverkan på vatten, naturmiljö, kulturmiljö, friluftsliv och människors hälsa
- Åtgärder för att minska störningar och miljöpåverkan
- Möjligheter och eventuella åtgärder för att förbättra vattenmiljön
- Lokaliseringsalternativ
- Konsekvenser för Natura 2000-området
- Miljökvalitetsmål och miljökvalitetsnormer